

Suvestinė redakcija nuo 2019-04-03 iki 2021-12-22

Nutarimas paskelbtas: TAR 2018-12-04, i. k. 2018-19675

Nauja redakcija nuo 2019-04-03:

Nr. [13P-54-\(7.1.2\)](#), 2019-03-29, paskelbta TAR 2019-04-02, i. k. 2019-05236

TEISĖJŲ TARYBA

NUTARIMAS

DĖL TEISMINĖS MEDIACIJOS TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO

2018 m. lapkričio 30 d. Nr. 13P-125-(7.1.2)

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymo 3 straipsnio 3 dalies 1 punktu ir 23 straipsnio 1 dalimi, Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 79¹ straipsniu, Teisėjų taryba n u t a r i a:

1. Patvirtinti Teisminės mediacijos taisykles (pridedama).
2. Pripažinti netekusiu galios Teisėjų tarybos 2014 m. rugsėjo 26 d. nutarimą Nr. 13P-122-(7.1.2) „Dėl Teisminės mediacijos taisyklių patvirtinimo“ su visais pakeitimais ir papildymais.

Pirmininkas

Rimvydas Norkus

Sekretorius

Ramūnas Gadliauskas

PATVIRTINTA

Teisėjų tarybos 2018 m. lapkričio 30 d.
nutarimu Nr. 13P-125-(7.1.2)

(Teisėjų tarybos 2019 m. kovo 29 d.
nutarimo Nr. 13P-54-(7.1.2) redakcija)

TEISMINĖS MEDIACIJOS TAISYKLĖS

I SKYRIUS BENDROJI DALIS

1. Teisminės mediacijos taisyklės (toliau – Taisyklės) nustato teisminės mediacijos organizavimo ir vykdymo teismuose nagrinėjamosiose civilinėse bylose bei administracinėse bylose tvarką.

2. Teisminė mediacija civilinėse bylose vykdoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksu (toliau – CPK), administracinėse bylose – vadovaujantis Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymu (toliau – ABTĮ), taip pat Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymu (toliau – Mediacijos įstatymas), Europos mediatorių elgesio kodeksu ir šiomis Taisyklėmis.

3. Teisminė mediacija – tai civilinių bei administracinių ginčų sprendimo procedūra, kurios metu vienas ar keli mediatoriai padeda ginčo šalims taikiai spręsti šį ginčą teisme nagrinėjamoje byloje.

4. Teisminės mediacijos paskirtis – užtikrinti konstruktyvų ginčo šalių dialogą ir derybų pažangą, siekiant kuo greičiau mažiausiomis sąnaudomis išspręsti teismui perduotą ginčą ir išsaugoti santykių tarp ginčo šalių tęstinumą bei informacijos konfidencialumą.

5. Teisminę mediaciją civilinėse bylose vykdo mediatoriai, įrašyti į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą, administracinėse bylose – teisėjai, įrašyti į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą. Mediatoriai, kurie yra teisėjai, gali vykdyti tik teisminę mediaciją.

6. Teisminės mediacijos paslaugų atlygintinumo sąlygos yra nustatytos Mediacijos įstatyme.

II SKYRIUS TEISMINĖS MEDIACIJOS PRINCIPAI

7. Teisminės mediacijos procedūra turi užtikrinti teisminės mediacijos proceso efektyvumą, operatyvumą, sąžiningumą ir ginčo šalių lygiateisiškumą. Teisminė mediacija vykdoma vadovaujantis šiais principais:

7.1. **Ginčo šalių savanoriškumo principu** – teisminės mediacijos procesas galimas abiem ginčo šalims sutinkant jame dalyvauti. Prieš perduodant ginčą spręsti teisminės mediacijos būdu, ginčo šalims turi būti suteikiama išsami informacija apie teisminės mediacijos procesą: ginčo šalių teises ir pareigas, teisminės mediacijos proceso turinį, ginčo šalių priimamo sprendimo teisinės pasekmės. Nė vienai ginčo šaliai negali būti daromas neteisėtas poveikis (prievarta, psichologinis spaudimas ar pan.) siekiant, kad ji pasirinktų teisminės mediacijos procesą (tais atvejais, kai ginčas nėra teismo perduodamas privalomai spręsti teisminės mediacijos būdu) ar dalyvautų jame.

7.2. **Konfidencialumo principu** – tiek ginčo šalys ir kiti teisminės mediacijos procese dalyvavę asmenys, tiek mediatorius įsipareigoja neplatinti, nepasakoti ir kitais tiesioginiais ar netiesioginiais būdais neviešinti ar kitaip nenaudoti teisminės mediacijos procese pateiktos, surinktos ar sužinotos informacijos, išskyrus įstatymuose ir šiose Taisyklėse numatytus atvejus. Mediatorius negali būti kviečiamas liudyti apie aplinkybes, kurias jis sužinojo teisminės mediacijos proceso metu. Jis gali tik patvirtinti, ar ginčo šalys dalyvavo teisminės mediacijos procese, ar susitarimas buvo pasiektas.

7.3. **Abipusės pagarbos, tolerancijos, pakantumo principu** – teisminės mediacijos procesas grindžiamas jame dalyvaujančių asmenų tarpusavio pagarba, susilaikymu nuo kitą asmenį įžeidžiančių, jį žeminančių veiksmų bei žodžių.

7.4. **Mediatoriaus nešališkumo, neutralumo principu** – mediatorius ginčo šalių atžvilgiu turi veikti nešališkai. Mediatorius gali priimti pasiūlymą pradėti teisminę mediaciją arba tęsti pradėtą teisminę mediaciją tik tuo atveju, jeigu jis informavo ginčo šalis apie jam žinomas aplinkybes, kurios gali kelti abejonių dėl jo nešališkumo, ir jeigu ginčo šalys sutiko, kad jis vykdytų teisminę mediaciją, o mediatorius yra tikras, kad galės pradėti ir (ar) tęsti teisminės mediacijos procesą nešališkai ir nėra mediatoriaus nusišalinimo pagrindų.

7.5. **Kooperavimosi principu** – ginčo šalys teisminės mediacijos metu turi bendradarbiauti tarpusavyje ir su mediatoriumi.

7.6. **Mediatoriaus kvalifikuotos veiklos principu** – mediatoriai turi būti tinkamai pasirengę, kompetentingi, veikti efektyviai ir laikytis mediatoriams taikomų veiklos standartų, numatytų Mediacijos įstatyme ir kituose teisės aktuose.

7.7. **Sąžiningumo principu** – tiek pačios ginčo šalys, tiek mediatorius turi elgtis taip, kad teisminė mediacija vyktų sąžiningai, skaidriai, be apgaulės.

8. Mediatorius, vykdęs teisminę mediaciją byloje, negali dalyvauti nagrinėjant šią bylą kaip teisėjas ar kitas proceso dalyvis, taip pat sprendžiant tokį ginčą negali dalyvauti kaip teisėjo padėjėjas. Jeigu bylą nagrinėjantis teisėjas vykdė teisminę mediaciją savo nagrinėjamoje byloje ir teisminės mediacijos metu nepavyko sudaryti taikos sutarties, teisėjas nusišalina nuo bylos nagrinėjimo ir byla skiriama nagrinėti kitam teisėjui (teisėjų kolegijos nariui) pagal Teisėjų tarybos patvirtintą Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių aprašą.

III SKYRIUS

TEISMINĖS MEDIACIJOS INICIJAVIMAS IR MEDIATORIAUS SKYRIMAS

9. Ginčo perdavimo spręsti teisminės mediacijos būdu ir mediatoriaus skyrimo tvarka yra numatyta CPK, ABTĮ ir Mediacijos įstatyme. Ginčo šalių prašymu ar sutikimu gali būti skiriami keli mediatoriai, išskyrus CPK 231¹ straipsnio 4 dalyje nurodytą išimtį.

10. Teisminei mediacijai gali būti perduodamas tik toks ginčas, dėl kurio įstatymai leidžia ginčo šalims sudaryti taikos sutartį. Teisminei mediacijai gali būti perduodama ir dalis byloje pareiktų reikalavimų.

11. Ginčo perdavimą teisminei mediacijai gali inicijuoti bylą nagrinėjantis teisėjas (teisėjų kolegija) arba bet kuri ginčo šalis. Prašymas byloje taikyti teisminę mediaciją bei teismo siūlymas ginčo šalims byloje taikyti teisminę mediaciją gali būti paduodamas elektroniniu būdu naudojantis Lietuvos teismų informacinės sistemos (toliau – LITEKO) Viešųjų elektroninių paslaugų posistemiui (toliau – VEP).

12. Vadovaujantis CPK 231¹ straipsnio 2 dalimi, ABTĮ 79¹ straipsnio 4 dalimi, mediatorius teisminei mediacijai vykdyti skiriamas tik gavus jo rašytinį sutikimą. Jeigu teisminę mediaciją vykdys teisėjas (teisėjų kolegijos narys), nagrinėjantis bylą, jo sutikimas vykdyti teisminę mediaciją įforminamas nutartimi.

13. Teisėjas, nagrinėdamas bylą, ginčo šalių sutikimu, gali nuspręsti:

13.1. pats vykdyti teisminę mediaciją, jei jis yra įtrauktas į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą;

13.2. perduoti vykdyti teisminę mediaciją byloje kitam teisėjui, kuris įtrauktas į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą;

13.3. jei teisminę mediaciją civilinėje byloje vykdys ne bylą nagrinėjantis teisėjas ir ne kitas mediatorius, kuris yra teisėjas, CPK 231¹ straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka kreiptis į Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybą, tam, kad iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo būtų parinktas mediatorius, kuris vykdys mediaciją konkrečioje byloje.

14. Kai teismas sprendžia dėl ginčo šalių pageidaujamo ar teismo parinkto mediatoriaus skyrimo vykdyti teisminę mediaciją, vadovaujamasi objektyvumo ir nešališkumo principais,

atsižvelgiama į mediatorių, kurie yra teisėjai, užimtumą, specializaciją, galimą interesų konfliktą ir kitas svarbias aplinkybes.

15. Dėl mediatoriaus, kuris yra teisėjas, sutikimo vykdyti teisminę mediaciją gali būti kreipiamasi ir toks sutikimas gaunamas elektroniniu būdu naudojantis LITEKO VEP. Prieš duodamas sutikimą mediatorius, kuris yra teisėjas, turi teisę CPK, ABTĮ nustatyta tvarka gauti informaciją apie bylą. Kreipiantis į mediatorių, kuris yra teisėjas, dėl sutikimo vykdyti teisminę mediaciją konkrečioje byloje naudojantis LITEKO VEP, mediatoriui, kuris yra teisėjas, automatiškai suteikiama prieiga prie LITEKO suskaitmenintos šios bylos medžiagos.

16. Jeigu per 3 darbo dienas nuo siūlymo vykdyti teisminę mediaciją byloje pateikimo mediatorius, kuris yra teisėjas, neinformuoja teismo apie sutikimą vykdyti teisminę mediaciją šioje byloje, laikoma, kad mediatorius, kuris yra teisėjas, atsisakė būti paskirtas mediatoriumi konkrečioje byloje.

17. Perdavus ginčą teisminei mediacijai ir paskyrus mediatorių, teisėjas ar kitas įgaliotas teismo darbuotojas nedelsdamas, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, informaciją apie mediatoriaus paskyrimą ir ginčo perdavimą teisminei mediacijai pažymi LITEKO sukurtoje Teisminės mediacijos kortelėje bei mediatoriaus prašymu perduoda kontaktinius bylos šalių ir jų atstovų duomenis.

18. Mediatorius turi nusišalinti nuo ginčo sprendimo teisminės mediacijos būdu CPK 231² straipsnio 2 dalyje, ABTĮ 79¹ straipsnio 8 dalies nustatytais atvejais. Mediatoriaus nusišalinimas konkrečioje byloje įforminamas raštu, ir turi būti parenkamas kitas mediatorius.

19. Mediatorius, įtrauktas į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą (išskyrus teisėjus) paskirtas vykdyti teisminę mediaciją, siekdamas susikurti mediatoriaus paskyrą LITEKO VEP, turi pateikti Nacionalinei teismų administracijai savo asmens duomenis: vardą, pavardę, asmens kodą, mediatoriaus statuso suteikimo datą.

IV SKYRIUS TEISMINĖS MEDIACIJOS PROCEDŪRA

20. Teisminė mediacija vykdoma CPK, ABTĮ, Mediacijos įstatymo ir kitų įstatymų, taip pat šių Taisyklių nustatyta tvarka. Teisminei mediacijai Mediacijos įstatymo nuostatos, reglamentuojančios neteisminę mediaciją, taip pat taikomos, jei šiame įstatyme nenustatyta kitaip.

21. Paskirtas mediatorius teisminės mediacijos laikotarpiu gali susipažinti su teisme nagrinėjamos bylos medžiaga:

21.1. teismo, kuriame nagrinėjama byla, o kai teismas sudarytas iš teismo rūmų, – teismo rūmų, kuriuose nagrinėjama byla, raštinėje;

21.2. LITEKO VEP mediatoriaus paskyroje (tik su suskaitmenintais bylos dokumentais);

21.3. pasirašytinai perdavus bylą. Kai mediatoriumi byloje yra paskirtas teisėjas ar teisėjo padėjėjas, jam byla teisminės mediacijos laikotarpiui perduodama per to teismo (tų teismo rūmų), kuriame (kuriuose) dirba teisėjas ar teisėjo padėjėjas, raštinę. Kai mediatoriumi paskirtas ne teisėjas ar teisėjo padėjėjas, jam byla teisminės mediacijos laikotarpiui perduodama teismo, kuriame nagrinėjama byla, o kai teismas sudarytas iš teismo rūmų, – teismo rūmų, kuriuose nagrinėjama byla, raštinėje.

22. Mediatorius, suderinęs su šalimis, nustato teisminės mediacijos proceso eigą. Jeigu ginčo šalys ir mediatorius nesusitaria dėl teisminės mediacijos pobūdžio ir tvarkos, taikomos Mediacijos įstatyme numatytos mediacijos vykdymo nuostatos.

23. Teisminė mediacija vyksta teismo, kuriame nagrinėjama byla, o kai teismas sudarytas iš teismo rūmų, – teismo rūmų, kuriuose nagrinėjama byla, patalpose arba kitoje mediatoriaus su ginčo šalimis suderintoje vietoje.

24. Teisminės mediacijos metu ginčo šalių ir mediatoriaus bendru sutarimu gali būti naudojamos informacinės ir elektroninių ryšių technologijos, įskaitant ir LITEKO VEP. Prisiregistravimas LITEKO VEP laikomas tinkamu šalių identifikavimu.

25. Teisminės mediacijos metu ginčo šalys turi teisę teikti įrodymus. Visi ginčo šalių teisminės mediacijos metu pateikti įrodymai nepridedami prie bylos ir grąžinami įrodymus pateikusioms ginčo šalims, išskyrus Mediacijos įstatyme nustatytus atvejus.

26. Teisminės mediacijos procesas nėra protokoluojamas ir nėra daromas garso įrašas.

27. Teisminės mediacijos procesas turi būti organizuojamas taip, kad būtų baigtas iki teismo nustatyto kito bylos posėdžio laiko (teisminės mediacijos termino pabaigos).

28. Ginčo šalys bet kada gali pasitraukti iš teisminės mediacijos proceso. Pasitraukimo priežasčių nurodyti neprivaloma. Tai neužkerta kelio pakartotinai ginčą perduoti teisminei mediacijai šių Taisyklių III skyriuje nustatyta tvarka.

29. Mediatoriaus iki teisminės mediacijos proceso pabaigos pateikto prašymo pagrindu teismo nutartimi teisminės mediacijos terminas gali būti pratęstas.

30. Teisminės mediacijos proceso inicijavimo etape, teisminės mediacijos metu ir pasibaigus teisminei mediacijai, bylą nagrinėjantis teisėjas ar kitas įgaliotas teismo darbuotojas fiksuoja atitinkamus įvykius LITEKO bylos kortelės skiltyje „Procesas“ ir įveda į LITEKO bylos kortelės skiltį „Teisminės mediacijos kortelė“ šiuos duomenis:

- 30.1. mediatoriaus paskyrimo požymis;
- 30.2. numatyta teisminės mediacijos proceso pabaigos data;
- 30.3. teisminės mediacijos pabaigos požymis;
- 30.4. faktinė teisminės mediacijos pabaigos data;
- 30.5. teisminės mediacijos rezultatas.

V SKYRIUS

TEISMINĖS MEDIACIJOS PABAIGA

31. Teisminės mediacijos procesas baigiamas:

31.1. teisminės mediacijos metu pasiekus taikų susitarimą ir ginčo šalims pasirašius taikos sutartį;

31.2. ginčo šalims pasitraukus iš teisminės mediacijos proceso;

31.3. pasibaigus teismo nutartyje nustatytam terminui, kuriam buvo atidėtas bylos nagrinėjimas, perdavus ginčą teisminei mediacijai;

31.4. mediatoriui nutraukus teisminės mediacijos procesą tais atvejais, kai taikus susitarimas, kuris gali būti ginčo šalių pasiektas, mediatoriaus manymu, bus neįvykdomas ar neteisėtas, arba jei mediatorius pripažįsta, kad mažai tikėtina, kad tęsiant teisminę mediaciją ginčas bus išspręstas taikiai.

32. Teisminės mediacijos metu ginčo šalims pasiekus taikų susitarimą ir pasirašius taikos sutartį, ją CPK, ABTĮ nustatyta tvarka tvirtina bylą nagrinėjantis teisėjas. Jeigu mediaciją vykdo pats bylą nagrinėjantis teisėjas, jis turi teisę patvirtinti ir byloje ginčo šalių sudarytą taikos sutartį.

33. Mediatorius iki teismo nutartyje nustatyto bylos posėdžio laiko privalo grąžinti bylą teisėjui (teisėjų kolegijai) per teismo, kuriame nagrinėjama byla, o kai teismas sudarytas iš teismo rūmų, – teismo rūmų, kuriuose nagrinėjama byla, raštinę.

34. Pasibaigus teisminės mediacijos procesui, mediatorius privalo naudodamasis LITEKO VEP (mediatoriaus paskyroje) teisminės mediacijos byloje pažymėti teisminės mediacijos proceso pabaigą, kartu išsiųsti pranešimą teismui apie teisminės mediacijos proceso pabaigą, nurodęs, kokių pagrindų pasibaigę teisminės mediacijos procesas. Pažymėjus teisminės mediacijos pabaigą, kitą dieną panaikinama mediatorių ir kitų teisminėje mediacijoje dalyvavusių asmenų prieiga prie LITEKO esančių su teisminės mediacijos byla susijusių duomenų.

35. Pasibaigus teisminės mediacijos procesui, ginčo šalims, esančioms LITEKO VEP vartotojais, naudojantis LITEKO VEP išsiunčiamas pranešimas su prašymu užpildyti Teisminės mediacijos komisijos nustatyto turinio Teisminės mediacijos vertinimo anketą.

VI SKYRIUS

SU TEISMINE MEDIACIJA SUSIJUSIOS INFORMACIJOS KONFIDENCIALUMAS

36. Teisminės mediacijos procese dalyvavę asmenys privalo saugoti Mediacijos įstatymo 17 straipsnyje, CPK 177 straipsnyje, ABTĮ 56 straipsnyje nurodytos konfidencialios informacijos paslaptį ir neatskleisti jos bylą nagrinėjančiam teismui bei kitiems asmenims, išskyrus Mediacijos įstatymo 17 straipsnyje nustatytus atvejus.

Pakeitimai:

1.

Teisėjų taryba, Nutarimas

Nr. [13P-54-\(7.1.2\)](#), 2019-03-29, paskelbta TAR 2019-04-02, i. k. 2019-05236

Dėl Teisėjų tarybos 2018 m. lapkričio 30 d. nutarimo Nr. 13P-125-(7.1.2) „Dėl Teisminės mediacijos taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo